

**DODATEK KE ZPRÁVĚ O VNITŘNÍM HODNOCENÍ KVALITY
UNIVERZITY KARLOVY ZA ROK 2020**

Schválen Radou pro vnitřní hodnocení dne 28. dubna 2021

Projednán Vědeckou radou dne 27. května 2021

Schválen Akademickým senátem dne 28. května 2021

Projednán Správní radou dne 22. června 2021

DODATEK KE ZPRÁVĚ O VNITŘNÍM HODNOCENÍ UNIVERZITY KARLOVY ZA ROK 2020

ÚVOD

Dodatek ke Zprávě o vnitřním hodnocení Univerzity Karlovy z roku 2019 popisuje hlavní změny, činnosti a výsledky v oblasti zajišťování a vnitřního hodnocení kvality za rok 2020. Zaměřuje se především na systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, na činnost Rady pro vnitřní hodnocení jakožto orgánu, který je garantem této oblasti a který podle zákona zpracovává jak zprávu, tak i její dodatky, na vnější hodnocení univerzity a dále na vnitřní zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých činnostech, a to ve struktuře odpovídající vnitřnímu předpisu Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality.

1. ZMĚNY V SYSTÉMU ZAJIŠŤOVÁNÍ A VNITŘNÍHO HODNOCENÍ KVALITY

Vnitřní předpis Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, který vymezuje systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy, nebyl v roce 2020 novelizován, obdobně tomu bylo v případě Řádu Rady pro vnitřní hodnocení.

V návaznosti na končící první funkční období členů Rady pro vnitřní hodnocení a v rámci reflexe jejího fungování byly součástí novelizace Statutu Univerzity Karlovy změny týkající se složení Rady pro vnitřní hodnocení, konkrétně stanovení počtu jejích členů na třicet, přijetí ustanovení, že čtyři z nich jsou studenti univerzity, resp. že čtyři nejsou v pracovním poměru k univerzitě, a ukotvení neslučitelnosti mezi členstvím v radě a funkcí děkana. V případě studentů byla takto kodifikována dosavadní funkční praxe, kdy každý ze čtyř panelů rady již od ustavení tohoto orgánu čítal jednoho studenta. V případě členů, které s univerzitou nepojí pracovní poměr, se jedná o zajištění vnějšího pohledu na činnost univerzity, jak také univerzitu nabádalo doporučení, které vzešlo z mezinárodního hodnocení univerzity (srv. Zprávu o vnitřním hodnocení Univerzity Karlovy z roku 2019). Explicitní ukotvení neslučitelnosti funkcí je pak normativní ukotvení dosavadní praxe.

V rámci novelizace Statutu byly přijaty i změny týkající se složení oborových rad doktorských studijních programů s cílem více tato grémia otevřít vysoce kvalifikovaným odborníkům, kteří sice nejsou nositeli titulů docent či profesor podle českého zákona o vysokých školách, ale dosáhli obdobného postavení v zahraničí, a tím vytvořit podmínky pro posilování internacionalizace doktorského studia na univerzitě. Dalším účelem úpravy bylo snížit práh pro podíl členů, kteří jsou vůči fakultě či fakultám uskutečňujícím daný studijní program v postavení externistů, z nejméně jedné třetiny na nejméně jednu čtvrtinu, neboť dosavadní praxe přinášela obtíže při naplňování přísnějšího požadavku.

Studijní a zkušební řád byl v průběhu roku novelizován dvakrát, k podstatným úpravám patří zejména rozšíření, resp. ukotvení možnosti v odůvodněných případech, když je to důvodné nebo účelné, konat kontroly studia, resp. státní zkoušky zcela či částečně distančním způsobem, a to za předpokladu, že je možné ověřit totožnost studenta a dodržet stanovené podmínky a pravidla pro jejich konání (stejná úprava byla přijata i pro konání státních rigorózních zkoušek v rámci novelizace Rigorózního řádu). Novela tak navazuje na vnitřní předpis Zvláštní pravidla studia na Univerzitě Karlově, který univerzita přijala pro akademický rok 2019/2020 v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu a s přijatými mimořádnými opatřeními.

Vedle vnitřních předpisů byla vydána řada nových či novelizovaných opatření rektora s bezprostředním významem pro zajišťování a vnitřní hodnocení kvality na Univerzitě Karlově. V rámci podpurných činností se jedná zejména o opatření rektora Posuzování plagiátorství na Univerzitě Karlově, Obecná kritéria Univerzity Karlovy pro sponzorskou a partnerskou spolupráci a Pravidla pro zadávání veřejných zakázek v rámci Univerzity Karlovy.

První opatření upravuje některé pojmy a postupy související s posuzováním a odhalováním plagiátorství v seminárních, bakalářských, diplomových, rigorózních, disertačních, habilitačních a dalších pracích i v rámci jiné tvůrčí činnosti studentů a zaměstnanců univerzity. Opatření je jedním z výstupů činnosti Komise etiky vědecké práce a problematiky související s plagiátorstvím na Univerzitě Karlově, která rovněž formulovala řadu doporučení, jaká další opatření by univerzita měla v této oblasti přijmout, a to například povinné zařazení výuky akademické integrity včetně akademického psaní do kurikula jednotlivých studijních programů, což by rovněž mělo být předmětem posuzování studijních programů Radou pro vnitřní hodnocení; vypracování metodického manuálu pro vyučující; provedení analýzy, jakým způsobem probíhá na fakultách kontrola originality prací, a vytvoření platformy ke sdílení dobré praxe a zkušeností s odstraňováním nedostatků; stanovení postupů, jak se má akademický pracovník zachovat v případech podezření na výskyt plagiátorství. Univerzita Karlova se této oblasti i nadále bude věnovat, neboť tvoří nedílnou součást minimálních požadavků na kvalitu vzdělávací a tvůrčí činnosti.

Druhé opatření v prostředí Univerzity Karlovy stanovuje obecná etická kritéria i konkrétní pravidla a procedury pro podporu partnerské spolupráce i přijímání sponzorských darů. Pracovní skupina, která toto opatření připravila, univerzitě dále doporučila přijetí navazujících opatření, jako jsou definování konkrétních úrovní spolupráce, zavedení Due Dilligence a vyhodnocení rizik, vedení evidence a nastavení konkrétních schvalovacích kompetencí v oblasti spolupráce se subjekty s důrazem na konzultační a kontrolní mechanismy, komplexní implementaci fundraisingového modelu včetně institucionalizace a profesionalizace fundraisingových aktivit a příprava vzorové smluvní dokumentace, respektive úprava minimálních standardů pro smlouvy týkající se spolupráce se subjekty apod.

V třetím opatření se Univerzita Karlova přihlásila k odpovědnému zadávání veřejných zakázek. Univerzita touto cestou deklaruje, že při zadávání veřejných zakázek pro zabezpečování svých potřeb bude prosazovat etické hodnoty vyjadřující její postoj k celospolečensky významným tématům, jako jsou sociální a environmentální aspekty.

2. ČINNOST RADY PRO VNITŘNÍ HODNOCENÍ

K 31. říjnu skončilo po čtyřech letech funkční období všech dosavadních členů Rady pro vnitřní hodnocení, kteří byli rektorem jmenováni po novelizaci zákon o vysokých školách z roku 2016. V souladu se zákonnými požadavky a vnitřními předpisy univerzity byly příslušnými orgány univerzity projednány návrhy nových členů Rady. Ve významné většině byli opětovně jmenováni ti, kteří v Radě pro vnitřní hodnocení působili v uplynulém funkčním období, což zajistí nezbytnou kontinuitu, nově jsou jejími členy i odborníci mimo akademickou obec univerzity, a to z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze (přírodovědný panel), Univerzity Palackého v Olomouci (lékařský panel), Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (společenskovední panel) a Akademie múzických umění v Praze (humanitní panel).

Rada pro vnitřní hodnocení v průběhu roku zasedala celkem desetkrát, přičemž zasedání probíhala většinu roku online formou, což nikterak nesnížilo rozsah projednávané agendy.

V oblasti akreditací Rada pro vnitřní hodnocení zejména dokončovala reakreditaci studijních programů a oborů, které byly akreditovány podle pravidel zákona o vysokých školách ve znění před novelizací z roku 2016. Na základě institucionální akreditace bylo během roku uděleno oprávnění celkem 162 studijním programům, přičemž 31 z nich získalo oprávnění k uskutečňování pouze na pět let. Rada při schvalování některých studijních programů požadovala kontrolní zprávy, nebo přímo úpravy ve studijním programu formou požadavku na nápravné opatření. Díky intenzivní spolupráci uvnitř univerzity budou v akademickém roce 2021/2022 otevřeny pro první ročníky již jen studijní programy akreditované podle nových pravidel buď Radou pro vnitřní hodnocení, nebo Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství.

V rámci této agendy Rada pro vnitřní hodnocení projednávala také žádosti o změny studijních programů a žádosti o rozšíření oprávnění uskutečňovat studijní program, kde se zpravidla jednalo o novou jazykovou variantu, spolupráci s ústavem Akademie věd České republiky, nebo o další formu studia. Rovněž během roku projednala 12 kontrolních zpráv a schválila 17 změn provedených na základě požadavku na nápravné opatření.

Kromě akreditací Rada pro vnitřní hodnocení rovněž připravovala a testovala systém hodnocení studijních programů, jenž podle čl. 5 odst. 2 Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality tvoří hlavní pilíř pro podporu rozvoje kvality vzdělávací činnosti ve studijních programech Univerzity Karlovy. Za tímto účelem zřídila pracovní skupinu, která se detailně zabývala zejména obsahem vlastní hodnotící zprávy či nezbytnými datovými podklady.

Další významnou část agendy Rady pro vnitřní hodnocení tvořily otázky, které vyplynuly z epidemické situace, protože nouzový stav a přijatá opatření komplikovaly plnění některých standardů studia. Konkrétně tak Rada projednávala například problematiku zahraničních stáží, které jsou nedílnou součástí všech doktorských studijních programů, přičemž se usnesla o možných alternativách, jak příslušné požadavky naplnit. Zabývala se rovněž každoroční zprávou o hodnocení výuky studenty a absolventy či výsledky celouniverzitního šetření mezi studujícími a vyučujícími, které se zaměřilo na oblasti online výuky a omezení, která vzešla z mimořádné situace. Předmětem diskuse byly nejen poznatky z šetření, ale také možné důsledky pro inovace vzdělávání a rozvoj kvality výuky.

3. VNĚJŠÍ HODNOCENÍ KVALITY

Vnější hodnocení univerzity ve smyslu čl. 48 Statutu Univerzity Karlovy v roce 2020 neproběhlo, neboť její univerzita podstoupila v předchozím roce (srv. Zpráva o vnitřním hodnocení Univerzity Karlovy z roku 2019), nicméně její činnost byla vystavena vnějšímu posouzení, a to v rámci modulů M3-M5 národního hodnocení výzkumných organizací.

Toto hodnocení, které se soustředilo na kvalitu institucionálního zázemí a na společenský přínos vědecké práce na Univerzitě Karlově, započalo již ve druhé polovině předcházejícího roku, kdy fakulty, vysokoškolské ústavy i univerzita pracovaly na sebehodnotících zprávách. Zprávy byly ministerstvu postoupeny na konci března, kdy také rektor univerzity jmenoval Mezinárodní evaluační panel složený ze zahraničních odborníků, který toto hodnocení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zajišťoval.

Kvůli epidemické situaci jak v České republice, tak v zahraničí se všechna zasedání panelu i plánované návštěvy na místě uskutečnily online. V červnu se konala dvě zasedání, při nichž proběhly rozhovory zejména se zástupci vedení univerzity, útvarů rektorátu a podpůrných pracovišť (např. Centrum pro přenos poznatků a Charles University Innovations Prague s.r.o.), v říjnu pak hodnotitelé jednali se všemi fakultami a vysokoškolskými ústavami (zástupci vedení, mladých vědců, doktorandů, vědeckých týmů).

V rámci souhrnné reflexe společenské relevance tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy hodnotitelé vyzdvihli například zapojení většiny součástí do přenosu poznatků a technologií, existenci uceleného systému pro přenos poznatků a technologií, nedávný vznik dceřiné společnosti Univerzity Karlovy či narůstající počet patentů a spin-off společností. Z dvaceti jedna hodnocených součástí Univerzity Karlovy byly panelem dvě vyhodnoceny jako vynikající, deset jako velmi dobré, sedm jako dobré a dvě jako průměrné.

Fakulty a vysokoškolské ústavy z oblasti přírodních věd (Přírodovědecká fakulta, Matematicko-fyzikální fakulta, Centrum pro teoretická studia, Centrum pro otázky životního prostředí) byly

hodnoceny vysokými známkami, nicméně panel doporučil další posílení internacionalizace výzkumných aktivit, což povede nejen k dalšímu zlepšení již tak vysoké úrovně základního výzkumu, ale zvýší i potenciál aplikací.

V oblasti lékařských a zdravotních věd panel ve vztahu k lékařským fakultám konstatoval, že se správně profilují a že vykonávají moderní základní výzkum s vysokým sociálním dopadem, přičemž řada oblastí, jimž se věnují, je spjata s přímým dopadem na klinickou praxi i veřejné zdraví. V případě Farmaceutické fakulty panel doporučil větší mezinárodní zapojení a větší snahu o získání externích (mezinárodních) zdrojů financování a ocenil její přínos v oblasti vývoje léčiv a jejich klinického použití, kde vyzval k většímu využívání tohoto potenciálu a ke spolupráci s dalšími výzkumnými týmy.

V oblasti sociálních věd (Právnická fakulta, Pedagogická fakulta, Fakulta sociálních věd, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium) je podle panelu na univerzitě stávající vymezení společenského dopadu výzkumu příliš široké, neboť příslušné součásti jej popsaly tak, že všechny jejich aktivity jsou spjaty se společenským dopadem. Široce pojímají své poslání i fakulty a součásti z oblasti humanitních věd (teologické fakulty, Filozofická fakulta, Fakulta humanitních studií a Ústav dějin Univerzity Karlovy a Archiv Univerzity Karlovy). Proto pro tyto dvě oblasti panel doporučil lépe vymezit pojem společenské relevance výzkumu. Diskuse o tomto vymezení by však měla být vedena nejenom na Univerzitě Karlově, ale i na národní úrovni.

V modulech M4 a M5, které byly zaměřeny univerzitu jako celek, byly předmětem hodnocení institucionální zázemí pro tvůrčí činnost a vědní politika. V prvním případě byla Univerzita Karlova hodnocena jako velmi dobrá, ve druhém pak jako vynikající. Panel pro univerzitu formuloval přibližně tři desítky doporučení. Jelikož si je univerzita vědoma svých slabin, řadu z nich zapracovala již do svého strategického záměru pro léta 2021-2025, například se jedná o ucelený rozvoj personální politiky. Další reflexi závěrů a doporučení panelu univerzita uskuteční v následujícím roce, kdy také bude dokončeno komplexní univerzitní hodnocení kvality vědecké práce.

4. VNITŘNÍ HODNOCENÍ KVALITY

4.1 Vzdělávací činnost

V oblasti rozvoje kvality vzdělávání během celého roku probíhala příprava systému vnitřního hodnocení studijních programů na Univerzitě Karlově, a to jak po stránce obsahové (definice sledovaných oblastí, znění konkrétních otázek, určení datových podkladů), tak po stránce formální (příprava elektronického zázemí, způsob získávání datových podkladů). Celý systém hodnocení je připravován tak, aby jeho východiskem byly podklady ilustrující fungování studijních programů, které byly schváleny Radou pro vnitřní hodnocení či Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství, v praxi. Zároveň však je také kladen důraz na skutečnost, že každý studijní program musí být hodnocen v kontextu svých oborových a dalších specifik. V systému se proto počítá s tím, že podkladové údaje o fungování daného studijního programu jeho garant okomentuje a vysvětlí v rámci vlastní hodnotící zprávy. Na tomto základě pak příslušný panel Rady pro vnitřní hodnocení provede vyhodnocení daného studijního programu, k němuž bude moci přizvat externí odborníky. Výstupem bude návrh zprávy o hodnocení studijního programu, který budou moci okomentovat garant studijního programu, resp. děkan fakulty, kde je program uskutečňován. Výslednou podobu zprávy posléze projedná plénum Rady pro vnitřní hodnocení.

Co se obsahové stránky hodnocení týká, v první polovině roku proběhlo upřesnění vazby mezi vlastní hodnotící zprávou a datovými podklady. Tento model byl pak ve druhé polovině roku testován na čtyřech vybraných studijních programech (Religionistika, Elektronická kultura a sémiotika, Chemie, Všeobecné lékařství), kde došlo ke zkušebnímu vyplnění zprávy garantem a ke kontrole jednotlivých podkladů. Na tomto základě byla připravena reflexe, z níž vyplynulo, že je třeba

upravit formulaci otázek vzhledem ke strategickým cílům univerzity a upevnit jejich vazbu s datovými podklady. Za tímto účelem byla ustavena pracovní skupina Rady pro vnitřní hodnocení, jež měla za úkol revidovat jak znění vlastní hodnotící zprávy, tak obsah a formu datových podkladů. To se povedlo během čtyř setkání, která se uskutečnila v období od září do prosince, a tak finální podoba vlastní hodnotící zprávy a datových podkladů může být v následujícím roce použita pro pilotní provoz.

Paralelně s tím probíhala po celý rok příprava formální stránky hodnocení, a to jednak způsobu získávání datových podkladů a jednak elektronického zázemí. V prvním případě šlo především o vytvoření dotazů v rámci Studijního informačního systému Univerzity Karlovy tak, aby podkladová data k jednotlivým studijním programům bylo možno získávat souborně a automaticky. Klíčová data by měla pocházet jak z tohoto systému, tak z celouniverzitních studentských šetření a konečně také z IS Věda. Ve druhém případě šlo o přípravu vlastního modulu Hodnocení, který bude pro celý proces poskytovat nezbytné zázemí. Modul byl na základě upřesněné zadávací dokumentace dodán v první polovině roku, v jeho druhé polovině pak byl dále připomínkován a upravován tak, aby byl v následujícím roce připraven na pilotní spuštění. Modul je připraven tak, aby pokrýval celé hodnocení, od nahrání datových podkladů, přes vyplnění vlastní hodnotící zprávy na fakultě až po schválení zprávy o hodnocení studijního programu ze strany Rady pro vnitřní hodnocení a publikování její veřejné části.

V kontextu přípravy pilotního zahájení vnitřního hodnocení studijních programů vyvstala otázka posílení administrativní, technické a organizační podpory celého procesu na straně fakult. Na schůzkách probíhajících v listopadu a prosinci byly proto fakulty seznámeny se záměrem zavést na univerzitě pozice fakultních koordinátorů pro zajišťování kvality vzdělávací činnosti a byly vyzvány, aby pro tyto pozice začaly hledat vhodné osoby tak, aby začátkem následujícího roku mohl tento systém podpory začít fungovat nejen v souvislosti s pilotním provozem hodnocení studijních programů. Kromě administrativní a další podpory by pozice fakultních koordinátorů měla zároveň posílit šíření kultury kvality na jednotlivých fakultách a poskytnout jim podporu pro zavádění vlastních prvků zajišťování kvality vzdělávací činnosti odpovídajících jejich požadavkům.

Jako nadstavbu k vnitřnímu hodnocení kvality studijních programů začala Univerzita Karlova rovněž plánovat rozvoj odborné platformy zaměřující se na různé oblasti zajišťování kvality. Během roku byl v rámci přípravy fungování této platformy navržen a schválen projekt zaměřený na předčasné odchody ze studia a analytiku učení. Projekt by měl v dlouhodobé perspektivě jednak vytvořit celkovou analýzu předčasných odchodů ze studia na Univerzitě Karlově zohledňující jejich typologii a identifikující jejich příčiny a jednak poskytnout podporu garantům studijních programů pro předcházení těm odchodům ze studia, kde je to možné. Pro následující rok byla naplánována pilotní fáze projektu, ve které by měly proběhnout analýzy vybraných studijních programů, na jejichž základě bude možné kalibrovat ucelené řešení pro celou univerzitu.

V rámci univerzitní aliance 4EU+ Univerzita Karlova spolupracovala na přípravě společného systému zajišťování kvality vzdělávací činnosti, který má sloužit jako nadstavba k systémům jednotlivých zapojených univerzit tam, kde se jedná o společně provozované vzdělávací aktivity. V průběhu roku v tomto směru proběhlo zejména upřesnění společných cílů a praktického postupu jejich řešení. Za tímto účelem vznikly tři pracovní skupiny, jež zahájily práci zejména na komparaci stávajících systémů zajišťování kvality vzdělávací činnosti jednotlivých univerzit, definici základních východisek a pojmů společné nadstavby či iniciovaly diskuse o postupech v oblastech schvalování společných studijních programů, resp. provádění šetření mezi studenty.

Pro zajišťování kvality v oblasti mezinárodního studia je významné i to, že Univerzita Karlova rovněž koordinovala centrální rozvojový projekt Rozvoj a zajištění kvality studijních programů typu joint degree uskutečňovaných ve spolupráci se zahraničními vysokými školami, neboť v něm byla věnována velká pozornost definici klíčových standardů a doporučení pro uskutečňování těchto

programů ve všech jeho formách (joint degree, double degree). V rámci univerzity byly výstupy projektu využity i pro metodickou podporu na úrovni fakult.

Univerzita rovněž dále rozvíjela metodickou podporu meziuniverzitního studia, kdy byla vytvořena nová procesní metodika pro přípravu mezinárodních studijních programů, a byl vytvořen nový webový portál Meziuniverzitní studium, který v české i anglické jazykové verzi poskytuje zájemcům o tuto spolupráci všechny metodické pokyny a legislativní a akreditační závazky univerzity včetně standardů studijních programů. Zvláštní pozornost je zde rovněž věnována studiu cotutelle, kdy byly vytvořeny nové vzorové smlouvy v dalších jazycích relevantních pro mezinárodní spolupráci při dvojím vedení disertační práce.

Vzhledem k tomu, že vzdělávací činnost na vysokých školách byla od jara do značné míry uskutečňována distanční formou, zorganizovala Univerzita Karlova na konci letního semestru, který z velké většiny proběhl v tomto režimu, rozsáhlé šetření mezi studenty a vyučujícími. Jeho cílem bylo zachytit jejich zkušenosti s organizací a průběhem vzdělávání na dálku ve všech možných podobách a získat tak inspiraci nejen pro inovace a rozvoj kvality výuky a vzdělávacích metod, ale i pro otázky koncepce studia, nastavení studijních plánů, profilace studijních programů a jiné otázky.

Šetření proběhlo tak, aby bylo možné s odstupem hodnotit celý semestr včetně zkoušení. Na přípravě i vyhodnocení šetření se podílel jak pedagogický, tak sociologický tým. Výstupy byly zpracovány na třech úrovních. Na úrovni celé univerzity byla vytvořena stručná souhrnná zpráva, která byla projednána kolegiem rektora a rozšířeným kolegiem rektora. Na úrovni širších vzdělávacích oblastí byla vytvořena komparativní analýza číselných výstupů a kódovaných odpovědí za jednotlivé oblasti, která byla projednána Radou pro vnitřní hodnocení. Na úrovni fakult pak byly zpracovány přehledy hlavních trendů a poznatků vzešlých ze šetření a přehledy odpovědí na otevřené otázky, které jim byly poskytnuty v září, aby je mohly zohlednit při přípravě výuky a organizace studia a vzdělávací činnosti v zimním semestru, kdy již bylo zjevné, že i tento semestr bude nutné organizovat v režimu na dálku.

Na podzim rovněž proběhla setkání s vedením jednotlivých fakult, kde byla prezentována hlavní zjištění z tohoto šetření, a proběhla diskuse, jaká opatření fakulta na základě výsledků šetření přijala. Při této příležitosti současně byly zmapovány klíčové kroky fakulty v oblasti zajištění kvality vzdělávací činnosti v podmínkách celostátních omezení jako například posílení odpovědnosti garantů (povinnost kontroly zajištění distanční výuky ve všech předmětech daného studijního programu), určení osoby odpovědné za zajištění distanční výuky na příslušných pedagogicko-vědeckých pracovištích, zřízení speciálního centra pro zajištění distanční výuky (informačně-technologická i didaktická pomoc vyučujícím) či vytvoření pozice speciálních průvodců pro studenty prvních ročníků ve všech studijních programech.

Vzhledem k tomu, že toto šetření bylo pilotní a vyhodnocovalo velmi specifické zkušenosti, výstupní materiály z tohoto šetření byly diskutovány pouze interně v rámci univerzity. Pro obdobné a obsahově návazné šetření za zimní semestr se již předpokládá zveřejnění všech výstupů i veřejná diskuze.

Na základě podnětů ze šetření a z mapování Univerzita Karlova na podzim rovněž iniciovala přípravu centrálního rozvojového projektu Rozvoj standardů pro zajišťování kvality vzdělávací činnosti pro různé formy studia s ohledem na aktuální metody a zkušenosti se vzděláváním na dálku za účasti dvaceti dvou veřejných vysokých škol, který byl ministerstvem schválen pro následující rok. Jeho cílem je na základě reflexe zkušeností s mimořádnou výukou na dálku i dlouhodobých zkušeností s různými formami výuky a studia definovat související standardy kvality vzdělávací činnosti tak, aby byly srozumitelné a efektivně vyhodnotitelné, a aby co nejlépe odrážely požadavky na vzdělávání pro současné i příští generace studentů ve společnosti 21. století.

V oblasti zpětné vazby od absolventů univerzity v průběhu roku zpracovala výsledky šetření z let 2019 a 2020, v nichž se dotazovala absolventů z let 2012-2013 a 2016-2019. Analýza ukázala, že dvě třetiny absolventů univerzity byly v době dotazování v zaměstnaneckém vztahu, přibližně patnáct procent z nich v současné době studuje a sedm procent podniká, pouze okolo jednoho procenta absolventů tak bylo nezaměstnáno.

V obecné rovině je většina absolventů univerzity se svým studiem spokojena, vyjádřily se tak tři čtvrtiny respondentů, naopak pouze jedno procento absolventů je se studiem velmi nespokojeno; tři pětiny absolventů by na své volbě nic neměnilo a šlo by studovat opět stejný studijní program na stejné fakultě, což spolu s těmi, kteří by si při hypotetické opětovné volbě vybrali jiný studijní program či jinou fakultu, znamená, že studium na Univerzitě Karlově by znovu zvolilo více než 80 % absolventů. Absolventi se také ve velké míře vyjádřili, že na jejich vzdělávání se podílel vysoký počet kvalitních vyučujících a že studium bylo provázané s aktuálními poznatky a bylo náročné, v menší míře pak souhlasili s tím, že studium je dostatečně připravilo na působení v mezinárodním prostředí a že skýtalo dostatečný podíl praktické výuky. Velmi důležitou součástí dotazníku byla možnost absolventů uvést doporučení ke změnám ve studijním programu na absolvované fakultě. Jednoznačně nejpálčivějším problémem je z pohledu absolventů nedostatečná praxe. I proto se na tuto oblast Univerzita Karlova významně zaměřila v rámci svého strategického záměru pro následujících pět let.

Na uplatnění na trhu práce bylo mj. nahlíženo skrze optiku, zda absolvent pracuje na pozici, která odpovídá úrovni jeho vzdělání, resp. zda pracuje v zaměstnání, které odpovídá studovanému oboru. Analýza ukázala, že odpovídající pozice je silně ovlivněna typem vystudovaného studijního programu. V případě absolventů bakalářských studijních programů je velmi proměnlivá, neboť zatímco dvě pětiny pracují na odpovídající pozici, až polovina z nich zastává pozice, které předpokládají vyšší kvalifikaci. U absolventů magisterských studijních programů je situace stabilnější, neboť téměř devadesát procent z nich pracuje na kvalifikačně odpovídajících pozicích, v případě doktorských studijních programů je shoda třipětinová. V případě oborové shody považují čtyři pětiny absolventů Univerzity Karlovy za nejvhodnější pro svou stávající práci výhradně vystudovaný nebo příbuzný obor. To znamená, že zhruba každý pátý absolvent pracuje mimo vystudovaný obor. Nejčastějšími uváděnými důvody pro práci mimo obor bylo to, že jsou ve vystudovaném oboru příliš nízké platy, že práce v oboru neodpovídá původní představě absolventa, resp. že se v oboru práce hledá obtížně.

Výsledky uvedených absolventských šetření jsou dostupné na internetových stránkách univerzity ve formě [interaktivní prezentace](#). Další šetření mezi absolventy je plánováno na přelom jara a léta následujícího roku.

V oblasti doktorského studia byla vyhodnocena výstupní zpráva z komplexní analýzy stavu doktorského studia na univerzitě. Doporučení, která univerzita obdržela, byla zapracována do strategického záměru univerzity pro léta 2021-2025. Univerzita se konkrétně zaměří zejména na zlepšení podmínek pro studium a práci studentů doktorského studia, zefektivnění jejich finanční podpory, intenzivnější využívání možností mezinárodní spolupráce, rozšíření nabídky kurzů pedagogických a měkkých dovedností podporujících odborný a osobní rozvoj studentů, zahrnutí doktorského studia do systémů kariérního postupu a hodnocení zaměstnanců, stanovení náročných, mezinárodně srovnatelných a oborově patřičných kritérií pro jednotlivé disciplíny napříč univerzitou či intenzitní sledování průchodu studiem.

Koordinační rady doktorských studijních programů, které jsou platformou pro sdílení příkladů dobré praxe a pro ucelený rozvoj doktorského studia na univerzitě, pak byly v průběhu roku zapojeny do celouniverzitního opatření Podpora a rozvoj doktorského studia na Univerzitě Karlově, jehož cílem je definovat jednotný standard doktorských studijních programů se zohledněním oborových specifik. Prvním krokem byla příprava potřebných komparativních podkladů k jednotlivým studijním programům podle nově schválených akreditací.

Nedílnou součástí vzdělávací činnosti všech sedmnácti fakult a některých dalších součástí Univerzity Karlovy, a proto i nedílnou součástí systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality je také celoživotní vzdělávání. Jeho kvalita je průběžně sledována i za pomoci dotazníků pro účastníky, na základě této zpětné vazby jsou programy celoživotního vzdělávání, které univerzita nabízí, dále upravovány a rozvíjeny. Za tímto účelem byla také na konci roku do jednotného vzdělávacího portálu Univerzity Karlovy nově zavedena funkcionality umožňující hodnocení uskutečněných programů.

V oblasti zvyšování kvality vzdělávací činnosti akademických pracovníků a studentů doktorského studia byla kromě základního modulu Vzdělávacího programu pedagogických dovedností uskutečněna řada nadstavbových webinářů pro oblast pedagogických dovedností. Nabídka byla obohacena především o oblast pedagogických dovedností v distanční výuce (témata jako Jak na synchronní e-learning, Nouzová distanční výuka, Interakce v distanční výuce, Just in Time Teaching, Testování ve vysokoškolské výuce) a rozšířena také o tři webináře v anglickém jazyce. I nadále byly v nabídce pro neakademické a technicko-hospodářské pracovníky Program rozvoje manažerských dovedností, který zahrnuje jedenáct témat, a Program rozvoje sociálně-psychologických dovedností. I v těchto vzdělávacích programech účastníci po ukončení programu reflektovali oblast organizace, lektora, obsah programu, apod. Obecně i nadále platí, že účastníci jsou s nabídkou a obsahem vzdělávacích programů spokojeni a získané znalosti a dovednosti uplatňují v praxi. Zpětná vazba nicméně ukázala poptávku po dalších tématech a programech celoživotního vzdělávání, na což univerzita zareaguje v následujícím roce, a dále nutnost reagovat na stávající situaci přizpůsobením obsahu a formy některých vzdělávacích programů.

V oblasti jazykového celoživotního vzdělávání uskutečňuje Univerzita Karlova jako jediná instituce v České republice zkoušky z češtiny pro cizince na mezinárodní úrovni. Ústav jazykové a odborné přípravy za tímto účelem vyvíjí a zajišťuje Certifikovanou zkoušku z češtiny pro cizince podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, která splňuje podmínky nezávislého auditu Asociace jazykových zkušebních institucí v Evropě a dosahuje tak standardů zavedených mezinárodních jazykových zkoušek (např. Cambridge Assessment English či Goethe Institut). Tato zkouška je uznávána například k prokázání znalosti češtiny pro studium na vysokých školách v České republice nebo pro účely zaměstnání ve státní službě, případně jako rovnocenná s jazykovou zkouškou pro účely získání trvalého pobytu a státního občanství. Kvalita těchto zkoušek byla v roce 2020 stvrzena úspěšně ukončeným auditem, který provedli auditoři Asociace jazykových zkušebních institucí v Evropě.

4.2 Tvůrčí činnost

První pilíř zajišťování a vnitřního hodnocení kvality v oblasti tvůrčí činnosti představuje na univerzitě systém komplementárních programů na podporu vědy a výzkumu, který se zaměřuje zejména na podporu rozvoje vědních oborů, vytvoření podmínek pro dlouhodobou koncepční práci excelentních týmů, zakládání nových laboratoří, vědeckých skupin a škol, vynikajících osobností či tvůrčí činnosti studentů. Tento systém dbá na kvalitu před přijetím projektu k financování i během jeho řešení, a to např. formou průběžných, bilančních a závěrečných zpráv či prostřednictvím veřejných obhajob dosažených výsledků. Nejinak tomu bylo i v roce 2020.

Změny ve stávajících programech na podporu vědy (Progres, Primus, UNCE, Donatio Universitatis Carolinae) byly pouze dílčí, obdobně tomu bylo v případě souvisejících či doplňujících opatření rektora (Statut Komise pro podporu vědy na Univerzitě Karlově, Podpora podávání žádostí o ERC granty na Univerzitě Karlově, Způsob podávání žádostí o ERC granty na Univerzitě Karlově). Zaveden však byl program nový, Start, jehož cílem je v rámci doktorského studia podpořit internacionalizaci, mobilitu, interdisciplinaritu výzkumu či rozvoj odborných jazykových kompetencí a dovedností studentů v oblastech praktického uplatnění soft skills. Soutěž o podporu

z tohoto programu proběhla, jednotlivé návrhy byly posuzovány nezávislými hodnotiteli podle kvality podaných žádostí.

Vzhledem k tomu, že rok 2021 bude posledním rokem řešení programů Progres, které jsou páteří institucionálního financování vědecké práce na univerzitě, byly zahájeny práce na přípravě jak nástupnického programu, tak i celého konceptu rozdělování finančních prostředků z podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace. Ideový záměr programu Cooperatio, který by měl nahradit programy Progres, byl představen fakultám a vysokoškolským ústavům v prosinci, práce na přechodu mezi oběma programy potrvají po celý následující rok.

Druhým pilířem je komplexní hodnocení kvality vědecké práce na Univerzitě Karlově, jež bylo zahájeno na jaře předcházejícího roku. První cyklus hodnocení měl být dokončen v prosinci, i kvůli omezením činnosti vysokých škol, jež přinesly nutnost řadu plánovaných setkání uskutečnit vzdálenou formou, se tak stane teprve na jaře následujícího roku.

V průběhu roku se podařilo připravit všechny nezbytné podklady pro hodnocení, tj. předložit vlastní hodnotící zprávy všech fakult a vysokoškolských ústavů, zpracovat robustní bibliometrickou zprávu a zejména dokončit rozsáhlé peer review více než dvou tisíc vybraných výsledků. Po prostudování těchto podkladů proběhl bezpočet diskusních setkání mezi Radou hodnocení tvůrčí činnosti, resp. oborovými hodnotícími panely a zástupci univerzity (vedení univerzity a součástí, významní vědci, řešitelé grantů, studentu doktorského studia). Na tomto základě oborové hodnotící panely nejprve připravily zprávy pro jednotlivé vědní oblasti a obory a následně Rada hodnocení tvůrčí činnosti posoudila úroveň jednotlivých součástí. Závěrečná zpráva, která celý cyklus hodnocení uzavírá a kterou na návrh rektora Mezinárodní rada, Vědecká rada a Rada pro vnitřní hodnocení, bude univerzitě postoupena na počátku následujícího roku.

Výstupy hodnocení budou v souladu s příslušnými ustanoveními Strategie hodnocení tvůrčí činnosti na Univerzitě Karlově využity pro další rozvoj vědy na univerzitě. Prvním hmatatelným výsledkem hodnocení je zpracování výstupů z hodnocení úrovně součástí do principů rozdělování příjmů, pomocí nichž na jsou Univerzitě Karlově rozdělovány poskytnuté příspěvky a dotace. Již pro rok 2021 tak bude část prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, kterou univerzita vyčleňuje na programy Progres, rozčleněna podle výsledků mezinárodně garantovaného hodnocení. K dalším krokům bude patřit úprava univerzitního systému programů na podporu vědy.

Pro toto hodnocení platí, že v prostředí českých vysokých škol se jednalo o vůbec první hodnocení tvůrčí činnosti v tomto rozsahu. Univerzita Karlova díky němu získala nezávislý pohled na organizaci a kvalitu své tvůrčí činnosti. Spolu s národním hodnocením v modulech M3-M5 tak získala dostatek podkladů, aby v oblasti tvůrčí činnosti dosáhla cílů, které si vytyčila ve svém strategickém záměru pro následujících pět let. To zahrnuje i úpravu systému hodnocení podle připomínek od všech zúčastněných aktérů tak, aby byl druhý cyklus hodnocení proběhl v předpokládaném termínu, jímž jsou roky 2024-2025.

4.3 Související činnosti

K nejvýznamnějším rozvojovým oblastem, které se týkají oblasti souvisejících činností, v posledním období patří personální politika, neboť Univerzita Karlova je od února předcházejícího roku držitelem ocenění HR Award, což je spjato s povinností implementovat dvouletý akční plán. V jeho rámci se univerzita dosud zaměřovala například na podporu internacionalizace, zlepšení informovanosti zaměstnanců či otevřená a transparentní výběrová řízení, podařilo se však otevřít i nová témata, která si v budoucnu zaslouží více pozornosti, jako například správa výzkumných dat.

Během roku univerzita začala pracovat na zavedení systému pravidelného hodnocení svých zaměstnanců. Jejím cílem je přijmout celouniverzitní rámcová pravidla, která budou fakulty a další součásti konkretizovat pro své potřeby, a to nejpozději v roce 2022.

Návrh Rámcových principů kariérního rozvoje akademických a vědeckých pracovníků byl několikrát projednáván v rámci Steering Committee projektu HR Award, v rámci kolegia rektora i rozšířeného kolegia rektora. Vznikly pracovní verze dokumentů, přičemž univerzita při jejich přípravě vycházela i z dokumentů některých fakult, které už s hodnocením a požadavky pro jednotlivé typy pozic pracovaly. Následně bylo zahájeno pilotní hodnocení na vybraných pracovištích tří fakult. Podněty z pilotního projektu budou zapracovány a dokumenty předloženy ke schválení orgánům univerzity. Paralelně bylo připraveno hodnocení technicko-hospodářských pracovníků, které bylo pilotně vyzkoušeno na vybraných pracovištích rektorátu a jedné podpůrné součásti. Na základě zpětné vazby z pilotního kola byly dokumenty upraveny a na začátku následujícího roku by měly být schváleny v konečné podobě. Na první čtvrtletí příštího roku je plánováno zahájení hodnocení všech zaměstnanců rektorátu, využití pro všechny podpůrné zaměstnance univerzity je v plánu pro další roky.

K 1. lednu nabyl účinnosti nový Řád výběrového řízení, který je postaven na principech otevřeného, transparentního náboru, založeného na „zásluhách“ akademických pracovníků. Nově také bylo stanoveno, že výběrová řízení mají být vypisována i v anglickém jazyce a zveřejňována i na jiných než univerzitních internetových stránkách (např. Euraxess, ale i jiných mezinárodních portálech). Pohovor s uchazeči je možné také nově vést distančně. Od tohoto opatření si univerzita slibuje větší zájem uchazečů z jiných institucí včetně zájemců ze zahraničí.

Vznikly taktéž nové univerzitní kariérní stránky, kde jsou dostupné veškeré informace jak o samotném výběrovém řízení, tak o personální politice Univerzity Karlovy. Kromě těchto základních informací obsahují i odkazy na stránky, kde se nachází nabídka volných pracovních míst.

Od ledna taktéž zahájilo svůj plný provoz CU Staff Welcome Centre, jehož účelem je pomáhat pracovníkům, kteří přicházejí na univerzitu ze zahraničí, s přesídlením, a to jak s administrativními, tak praktickými záležitostmi.

4.4 Strategický záměr

Nedílnou součástí systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy rovněž jsou strategické dokumenty, přičemž tím bezesporu nejdůležitějším je strategický záměr univerzity.

Práce na Strategickém záměru Univerzity Karlovy na období 2021-2025 započaly již na jaře předcházejícího roku, přičemž podle původního harmonogramu měla být jeho konečná podoba schválena v červnu roku 2020. Mimořádná situace však vedla Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy k prodloužení původních termínů, a tak byl návrh strategického záměru předložen orgánům univerzity k projednání, resp. schválení až v prosinci.

Završení téměř dvouleté práce předcházela intenzivní diskuse, která obsáhla jak podněty zevnitř univerzitního společenství, tak zvnějšku (například zprávy o vnitřním hodnocení, dodatek ke zprávě o vnitřním hodnocení, závěrečná zpráva z mezinárodního hodnocení v rámci Institutional Evaluation Programme, mezinárodně garantované hodnocení kvality vědecké práce, závěry a doporučení z rozsáhlé analýzy doktorského studia, diskuse se zástupci ministerstva).

Univerzita Karlova se při přípravě svého strategického záměru inspirovala obdobnými dokumenty vynikajících zahraničních univerzit, což ji vedlo k tomu, aby se soustředila pouze na několik zásadních rozvojových okruhů, jimiž jsou: nejlepší lidé dělají nejlepší univerzitu, výzkum schopný

konkurence na mezinárodní úrovni, vzdělávání pro budoucnost a vzdělávání k budoucnosti, internacionalizace jako kritická podmínka kvality a konkurenceschopnosti a jednota v rozmanitosti.

Po projednání a schválení dokumentu orgány univerzity bude strategický záměr postoupen Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, aby s ním mohl být projednán.

ZÁVĚR

Univerzita Karlova v průběhu roku 2020 přijala řadu opatření s bezprostředním významem pro zajišťování a vnitřní hodnocení kvality, a to zejména na základě závěrů a doporučení zpracovaných analýz a uskutečněných hodnocení, často garantovaných zahraničními experty.

V některých případech, například v oblasti tvůrčí činnosti, již Univerzita Karlova zahájila přípravu koncepčních změn. Další podněty využila pro přípravu nového strategického záměru pro období 2021-2025, který představuje její základní programový a rozvojový dokument.